

i INF2080 Logikk og Beregninger Vår 2017

Eksamen består av 7 oppgaver. Du kan oppnå 100 poeng totalt. Det er ikke tillatt å bruke noen form for hjelpemidler.

I dette oppgavesettet SKAL du svare med digital håndtegning på oppgave 2.2 (DFA/NFA/CFG/PDA). Oppgave 2.3 til 3.3 kan du enten besvare med digital håndtegning eller i teksteditor-feltet. Til digital håndtegning bruker du skisseark du får utdelt. Det er anledning til å bruke flere ark per oppgave. Se instruksjon for utfylling av skisseark på pult.

Det er IKKE anledning til å bruke digital håndtegning på oppgave 2.1. Det blir IKKE gitt ekstratid for å fylle ut informasjonsboksene på skisseark (engangskoder, kand.nr. o.l.).

Gjør dine egne forutsetninger dersom du er i tvil om hvordan du skal tolke oppgaveteksten.

2.1 Regular Expressions

La L_1 være språket definert ved det regulære uttrykket $(ab)^*a$. Hvilke av strengene nedenfor er i L_1 ?

Hvilke av strengene under er med i språket?

	Ikke Med	Med
abba	☐	☐
aaa	☐	☐
abab	☐	☐
baba	☐	☐
ababa	☐	☐
a	☐	☐
den tomme strengen	☐	☐

Maks poeng: 14

2.2 DFA/NFA/CFG/PDA

I denne oppgaven skal du svare med digital håndtegning. Bruk eget skisseark (utdelt). Se instruksjon for utfylling av skisseark på pult.

OPPGAVER:

- Tegn en DFA som gjenkjenner språket $L_1 = \{w \mid w \text{ inneholder nøyaktig 3 forekomster av } 1\}$. Alfabetet er $\{0, 1\}$.
- Tegn en NFA som gjenkjenner språket definert ved det regulære uttrykket $0^*(1 \cup 0)^*11 \cup 1^*0$.
- Lag en CFG som genererer språket av velformede og balanserte parantesuttrykk over alfabetet $\{(,)\}$. Da er f.eks. strengene $()(())$ og $()(())()$ med i språket, mens $(( )$ og $)()$ ikke er med i språket.
- Tegn en PDA som gjenkjenner språket $L_4 = \{w \mid w \text{ er et } 0,1\text{-palindrom}\}$. Et 0,1-palindrom er et ord over alfabetet $\{0, 1\}$ som gir samme resultat enten det leses fra høyre eller det leses fra venstre, f.eks. 0110 eller 10101.

Maks poeng: 16

2.3 Pumping Lemma

I denne oppgaven kan du svare med digital håndtegning eller svare i teksteditor-felt. Bruk eget skisseark (utdelt) for digital håndtegning. Se instruksjon for utfylling av skisseark på pult.

Pumpelemma for regulære språk. Hvis A er et regulært språk, så finnes det et tall p (pumpelengden), slik at hvis $s \in A$ og $|s| \geq p$, så kan s deles inn i tre deler $s = xyz$, slik at

1. for alle $i \geq 0$, $xy^i z \in A$
2. $|y| \geq 1$, og
3. $|xy| \leq p$.

OPPGAVER:

1. Vis at språket $A = \{c^k w \mid k \geq 0, k \neq 1, w \in \{a, b\}^*\}$ er regulært.
2. Vis at språket $B = \{cww \mid w \in \{a, b\}^*\}$ ikke er regulært.
3. Forklar kort hvorfor $A \cup B$ ikke er regulært men likevel oppfyller pumpelemmaet. Forklar kort hvorfor dette ikke er et moteksempel til lemmaet.

Format
-
B
I
U
 x_2
 x^2
 $\mathcal{I}_x$
 $\otimes$
 $\otimes$
 $\leftarrow$
 $\rightarrow$
 $\curvearrowright$
 $\equiv$
 $\equiv$
 Ω
 $\mathbb{E}$
 $\mathcal{P}$
 Σ
 $\otimes$

Words: 0

Maks poeng: 15

2.4 Undecidability

I denne oppgaven kan du svare med digital håndtegning eller svare i teksteditor-felt. Bruk eget skisseark (utdelt) for digital håndtegning. Se instruksjon for utfylling av skisseark på pult.

La L være et uavgjørbart språk over et alfabet Σ .

OPPGAVER:

1. Vis at språket $L \cup \{w\}$ er uavgjørbart for $w \in \Sigma^*$, $w \notin L$.
2. Vis at språket $L \setminus \{w\}$ er uavgjørbart for en vilkårlig $w \in L$.
3. Gi et eksempel på to språk A, B slik at $A \subseteq L \subseteq B$, hvor
  1. Både A og B er avgjørbare,
  2. Både A og B er uavgjørbare.

Format - | **B** *I* U x_2 x^2 | I_x | ✂ | 📄 | ⬅️ ➡️ ↺ | ☰ ☷ | Ω 📊 | ✎ | Σ | ABC | ✖

Words: 0

Maks poeng: 15

3.1 Log space transducer

I denne oppgaven kan du svare med digital håndtegning eller svare i teksteditor-felt. Bruk eget skisseark (utdelt) for digital håndtegning. Se instruksjon for utfylling av skisseark på pult.

OPPGAVE: Forklar kort hva en *log space transducer* er.

Format - | **B** *I* U x_2 x^2 | I_x | ✂ | 📄 | ⬅️ ➡️ ↺ | ☰ ☷ | Ω 📊 | ✎ | Σ | ABC | ✖

Words: 0

Maks poeng: 10

3.2 Log space transducer 2

I denne oppgaven kan du svare med digital håndtegning eller svare i teksteditor-felt. Bruk eget skisseark (utdelt) for digital håndtegning. Se instruksjon for utfylling av skisseark på pult.

La $\Sigma = \{a, b\}$. Vi definerer funksjonen $f : \Sigma^* \rightarrow \Sigma^*$ ved

$$f(s) = \begin{cases} a^n & \text{hvis } n \geq m \\ b^m & \text{hvis } n < m \end{cases}$$

der

- n er antall forekomster av alfabettegnet a i strengen s ,
- m er antall forekomster av alfabettegnet b i strengen s .

Eksempel: $f(aaabab) = aaaa$, og $f(bab) = bb$.

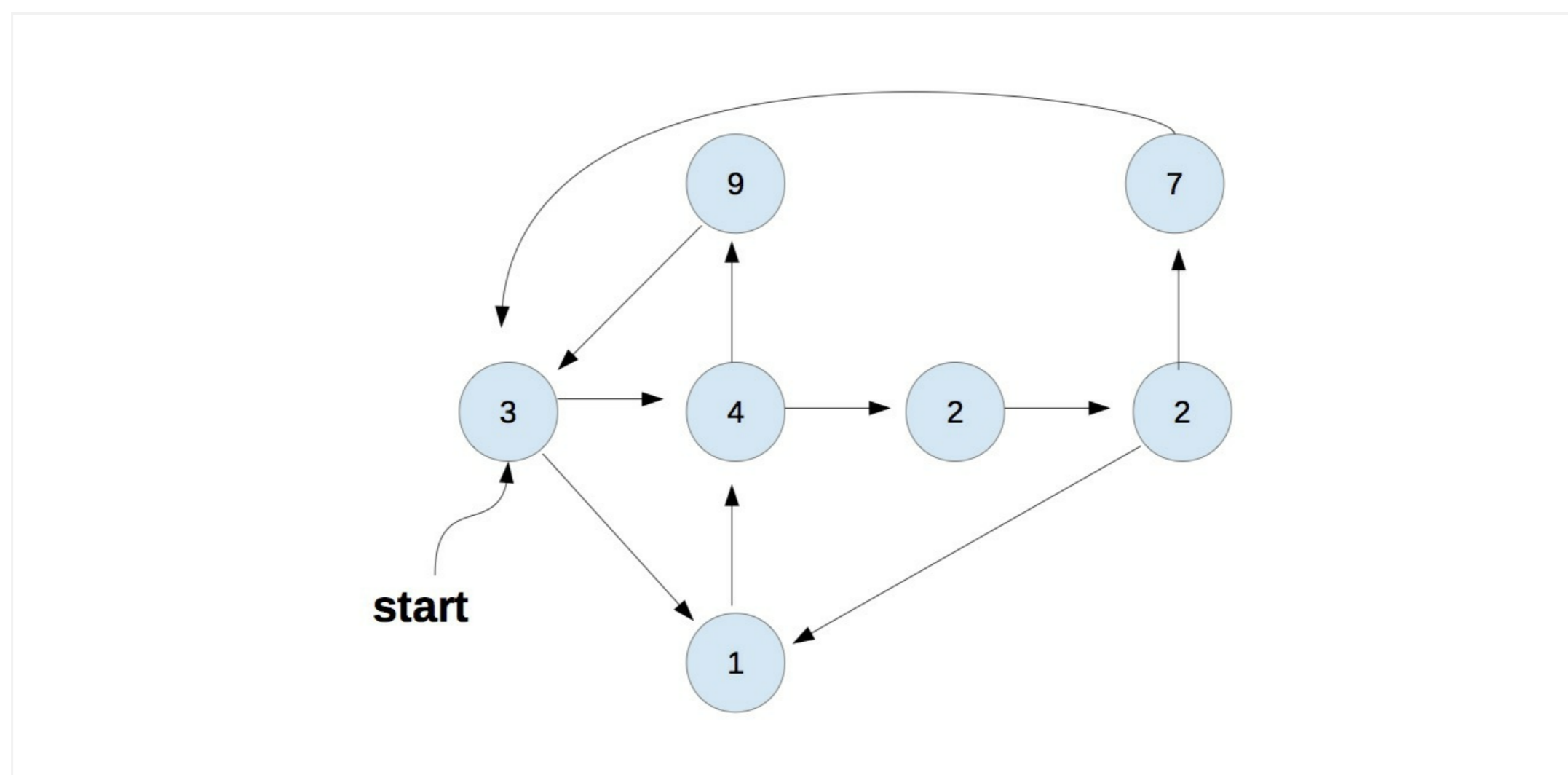
OPPGAVE: Forklar hvorfor f kan beregnes av en log space transducer. Du skal gi en algoritme og argumentere for at en log space transducer kan utføre denne algoritmen.

Format - | **B** | *I* | U | x_2 | x^2 | I_x | ✂ | 📄 | 📄 | ⬅ | ➡ | ↺ | ⋮ | ⋮ | Ω | 🗃 | ✎ | Σ | ABC | ✖

Words: 0

Maks poeng: 10

3.3 EXPLEX

I denne oppgaven kan du svare med digital håndtegning eller svare i teksteditor-felt. Bruk eget skisseark (utdelt)

for digital håndtegning. Se instruksjon for utfylling av skisseark på pult.

Explex er et enmannsspill der man beveger seg fra node til node i en rettet graf ved å følge grafens kanter. Man får oppgitt i hvilken node man skal starte, og man får ikke gå til en node hvor man har vært tidligere. Hver node i grafen er merket med et antall poeng. I det spillet starter har man poengsummen startnoden er merket med. Hver gang man forflytter seg til en ny node økes poengsummen med det antall poeng noden er merket med.

Eksempel: Figur 1 viser et spill hvor man kan oppnå 19 poeng ved å følge stien der nodene gir henholdsvis 3, 1, 4, 2, 2 og 7 poeng. Det er ikke mulig å oppnå mer enn 19 poeng.

Vi skal nå definere et språk EXPLEX som er basert på spillet Explex. La G være en rettet graf der hver node a er tilordnet et naturlig tall $v(a)$. La s være en node i G . Vi sier at G med start i s gir k poeng når det finnes noder $a_1, a_2, \dots, a_n$ i G slik at

- $s = a_1$
- (a_i, a_{i+1}) er en kant i G når $1 \leq i < n$
- $a_i \neq a_j$ når $1 \leq i \leq n$ og $1 \leq j \leq n$ og $i \neq j$
- $\sum_{i=1}^n v(a_i) \geq k$

La $EXPLEX = \{\langle G, s, k \rangle \mid G \text{ med start i } s \text{ gir } k \text{ poeng}\}$. Språket EXPLEX er i NP.

OPPGAVE: Vis at EXPLEX er NP-komplett ved å redusere et kjent NP-komplett språk til EXPLEX. (Du skal ikke vise at EXPLEX er i NP. Språket du reduserer til EXPLEX skal være omtalt i Sipers pensumbok.)

Format
-
B
I
U
 x_2
 x^2
 $\int_x$
✂
📄
🔍
↩
➡
🔄
⋮
⋮
Ω
📊
✎
Σ
ABC
✖

Words: 0

Maks poeng: 20